

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 347/2022
21.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Ивана Марковић адвокат из ..., против тужених ББ из ..., коју заступа Мирјана Поповић Радулашки адвокат из ... и ВВ из ..., кога заступа Властимир Ананијев адвокат из ..., ради утврђења недопустивости извршења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2482/19 од 20.05.2021. године, на седници одржаној 21.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2482/19 од 20.05.2021. године тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог ВВ и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П 458/17 од 07.12.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени ВВ из ... да накнади тужиоцу трошкове поступка по ревизији од 364.000,00 динара у року од 15 дана од достављања ове пресуде.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 458/17 од 07.12.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужилац стекао право својине на непокретности – кући у Београду, у улици ... број ..., која се налази на катастарској парцели број .. к.о. ..., број зграде 1, број етажа 1, укупне површине у габариту 68 м², на основу уговора о купопродаји непокретности овереног 21.12.2002. године пред Петим општинским судом у Београду под бројем П Ов 5321/2002, те да су тужени дужни трпети да се тужилац по основу ове пресуде укњижи као искључиви власник предметне непокретности. Ставом другим изреке, обавезан је тужени ВВ да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка од 345.850,00 динара, док је у односу на тужену ББ одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Одлучујући о жалби туженог ВВ, Апелациони суд у Београду је ставом првим изреке пресуде Гж 2482/19 од 20.05.2021. године преиначио означену првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев, а ставом другим изреке преиначио је и решење о трошковима поступка из другог става изреке првостепене пресуде тако што је обавезао тужиоца да накнади туженом ВВ трошкове парничног поступка од 184.150,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући другостепену пресуду, у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, ГГ, земљишнокњижни власник предметне непокретности – куће у улици ... број .. у Београду на к.п. .. к.о. ..., поконио је ту непокретност свом сину ДД, уговором Ов 87/88 овереним 06.06.1988. године у Петом општинском суду у Београду. Иако је уговор о поклону садржао дозволу за укњижење, поклонопримац није извршио укњижбу свог права својине у земљишној књизи. После очеве смрти, поклонопримац ДД је са својом супругом, туженом ББ, закључио вансудско поравнање П Ов 4508/97, оверено 12.11.1997. године у Првом општинском суду у Београду, којим је подељена њихова брачна тековина тако што је супругу тужене припала у својину и државину машина за производњу препарата за обележавање животиња, амбалажа и сировина, а туженој предметна стамбена зграда. Тужена је у предметној кући живела до 2002. године, када ју је продала тужиоцу уговором П Ов 5321/02 овереним 02.11.2002. године у Петом општинском суду у Београду.

Ради наплате потраживања накнаде материјалне и нематеријалне штете, досуђене пресудом Окружног суда у Београду П 2848/90-96 од 29.09.1997. године (преиначеном пресудом Врховног суда Србије Рев 7334/98 од 15.09.1998. године), ЂЂ је покренуо 02.11.1998. године извршни поступак против ДД, супруга тужене. Решење о извршењу донето је 25.11.1998. године, а извршење је одређено на покретним стварима извршног дужника. Како је у моменту покретања извршног поступка као земљишнокњижни власник предметне непокретности још увек био уписан тужиљин свекар ГГ, отац извршног дужника, извршни поверилац је спровео оставински поступак у коме је извршни дужник, решењем Петог општинског суда у Београду О 1989/02 од 17.12.2002. године, оглашен за наследника заоставштине свог покојног оца. Током извршног поступка извршни поверилац ЂЂ је преминуо, а за његове законске наследнике оглашени су супруга ЕЕ и син ВВ, који је ступио на место повериоца у извршном поступку. На предлог извршног повериоца од 02.09.2003. године извршни суд је 08.10.2003. године изменио средство извршења и одредио да ће се извршење ради наплате новчаног потраживања спровести на предметној непокретности. Приговор извршног дужника на решење, којим је извршење одређено на предметној непокретности, одбијен је 26.08.2005. године, а приговор тужене са предлогом за одлагање спровођења извршења одбачен је 22.02.2008. године. Након што је обавештен о наведеном извршном поступку тужилац је 17.01.2012. године ставио приговор трећег лица који је одбачен, а предметна непокретност је 2013. године додељена и предата туженом ВВ, који је потом уписан као власник предметне непокретности. Извршни поступак је закључен 19.11.2013. године. Дан раније је извршни дужник ДД поднео приговор ради отклањања неправилности у извршном поступку који је одбијен

решењем од 09.12.2013. године, али је то решење укинато 23.02.2018. године и предмет је враћен на даљи поступак.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужилац стекао право својине на предметној непокретности на основу законитог правног основа – судски овереног уговора о купопродаји од 2002. године, који је истовремено и извршен у целости, те му је тада непокретност предата у државину у којој се тужилац све време налази. С друге стране, тужени ВВ, који је предметну непокретност стекао у извршном поступку, био је упознат са постојањем купопродајног уговора од 2002. године закљученог између тужиоца и супруге извршног дужника, али није проверио поседовно стање предметне непокретности и тиме се изложио ризику губитка стечене ствари, без обзира што је стицање извршено у судском поступку; на основу изложеног, првостепени суд је усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд је, прихвативши правилно и потпуно утврђено чињенично стање, закључио да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је предметну правну ситуацију решавао применом правила о јачем праву за случај вишеструке продаје, сматрајући да савесност стицаоца није битна када се ради о стицању својине на основу одлуке државног органа, као што је то био случај у овом поступку. Закључио је да је тужени ВВ досуђењем и предајом непокретности у извршном поступку постао њен власник на основу оригинарног начина стицања својине, те је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев одбио као неоснован.

Врховни суд налази да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одбио тужиочев својински захтев, као и да је одлука првостепеног суда правилна, али не из разлога у њој изложених.

Тачно је да је одредбом члана 33. Закона о основама својинскоправних односа - ЗОСО прописано да се, на основу правног посла, право својине на непокретности стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом. Међутим, осим стања формалног власништва у јавној књизи, за заштиту права трећег лица од значаја су и друге чињенице које утичу на постојање и садржину његовог права, као што су моменат закључења и правна ваљаност правног посла, стање државине на купљеној непокретности и слично. У овом случају тужилац је савесни стицалац који има ваљан правни основ за стицање права својине – судски оверен уговор о купопродаји, који је у целости извршен када је и закључен 2002. године, а то је било знатно пре него што је одређено извршење на предметном стану и држалац купљене непокретности. Зато се тужилац, као купац који по пуноважном правном основу држи купљену непокретност (тзв. својинска државина), појављује у односу на друга лица као њен претпостављени власник са својинским овлашћењима и правом на њихову заштиту према другим лицима (ванкњижни власник), без обзира што до доношења решења извршног суда од 08.10.2003. године о промени средства извршења није извршио упис свог права у катастру непокретности и тако стекао својину у смислу члана 33. Закона о основама својинскоправних односа. Мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона јемчи се и Уставом Републике Србије (члан 58) и Протоколом број 1. уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода (чланом 1). Будући да би тужиочево право на имовину било повређено продајом и предајом тужиочеве непокретности извршном повериоцу, тужиочев захтев за заштиту његовог стеченог права на имовину је основан, па је Врховни суд, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у првом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка по ревизији донета је на основу члана 165. став 2. у вези са чл. 153. став 1. и 154. став 1. ЗПП, имајући у виду да је тужилац успео у поступку по ревизији, због чега су му досуђени трошкови који се односе на састав ревизије од 45.000,00 динара, таксу за ревизију од 127.600,00 и за ревизијску пресуду од 191.400,00 динара, укупно 364.000,00 динара.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**